

ת"פ 62089/06/13 - מדינת ישראל נגד יואב קליינמן זעירא, ארד יואב שירותים בע"מ

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 62089-06-13 רשות המיסים, היחידה המשפטית
אזור מרכז ותיקים מיוחדים נ' קליינמן זעירא ואח'

בפני
בעניין: כבוד השופט אוהד גורדון
מדינת ישראל
על ידי רשות המיסים, היחידה המשפטית
אזור מרכז ותיקים מיוחדים - עו"ד כ' קדור

המאשימה

נגד

1. יואב קליינמן זעירא
2. ארד יואב שירותים בע"מ
ע"י ב"כ עו"ד א' דמרי

הנאשמים

גזר דין

רקע

1. הליך זה החל ביוני 2013. הנאשמת 2, חברת ארד יואב שירותים בע"מ (להלן: "הנאשמת"), היא חברה פרטית אשר עסקה בשירותי ניקיון ואספקת כוח אדם. הנאשם 1 (להלן: "הנאשם") היה המנהל הפעיל ובעל המניות בנאשמת. כתב האישום שהוגש ייחס לנאשמים שישים עבירות לפי סעיפים 117(ב)(5), 117(ב)(2) ו-117(ב)(3) לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975 (להלן: "חוק מע"מ"); עבירה של קיום פנקסי חשבונות כוזבים לפי סעיף 117(ב)(6) לחוק מע"מ; וכן עבירה של שימוש במרמה או תחבולה לפי סעיף 117(ב)(7). המאשימה טענה, כי בשנים 2009-2012 רכש הנאשם 1 חשבוניות כוזבות שכביכול הונפקו בידי קבלני-משנה והנאשמים רשמו אותן בספרי הנאשמת 2 וכך הציגו עסקאות שבפועל לא היו. זאת, בהיקף כולל של ₪ 19,496,090 ותוך ניכוי מס תשומות בהיקף של ₪ 2,690,157.
2. לאחר הליך ממושך שכלל ניהול הוכחות, בהכרעת דין מיום 21.8.18, הוריתי על זיכוי הנאשמים. המאשימה ערערה על הכרעה זו. ביום 5.6.19 קיבל בית המשפט המחוזי את הערעור באופן חלקי, והורה על הרשעת הנאשמים בנוגע לחשבוניות שנגעו לאחד מקבלני-המשנה, שאדי רישק (להלן "רישק"). עיון בטבלה שצורפה לכתב האישום מעלה כי מדובר בתשע חשבוניות שנשאו תאריכים שבין 15.12.11-25.3.12, היינו בתשע עבירות לפי סעיפים 117(ב)(5), 117(ב)(2) ו-117(ב)(3) לחוק מע"מ; עבירה לפי סעיף 117(ב)(6) לחוק מע"מ ועבירה לפי סעיף 117(ב)(7). ההליך הוחזר לערכאה זו לצורך גזירת הדין.
3. העובדות הרלבנטיות לגזירת הדין עוסקות, אפוא, ברכישה מרישק של תשע חשבוניות מס כוזבות במטרה להגדיל בכזב את דיווחי תשומות הנאשמת וכך להקטין את המס המשולם על ידה, בסך כולל של ₪ 348,105. לפי סעיף 6

לכתב האישום, את התמורה בגין החשבונות הפיקטיביות שילמו הנאשמים בשקים ובהעברות בנקאיות לרישק, כאשר בפועל פרע רישק את הכסף למזומן ומסר אותו בחזרה לנאשם כדי שישתמש בו לתשלום במזומן לעובדי הנאשמת.

הראיות לעונש

4. בישיבת הטיעון לעונש העידה לזכות הנאשם שורה ארוכה של עדים, והוצגו מסמכים. אלה הציגו עשייה מרשימה של הנאשם, במספר מישורים.
 5. הנאשם שירת לאורך שנים ביחידה מובחרת, ועודנו תורם לביטחון המדינה הן בשירות מילואים והן בהיבט נוסף, שתואר בעדות של איש צבא בכיר שנשמעה בדלתיים סגורות ועל כן יוצגו כאן תכניה באופן כללי בלבד. העד מסר על סיועו של הנאשם לעשייה צבאית חשאית, וכי הוא רואה בו נכס חשוב. הוא סיפר כי הנאשם נבחר לסייע כאמור בשל יושרו, אמינותו והרקע שלו. עוד ציין כי במידה והנאשם יורשע יצטרך לדווח על כך.
 6. עד נוסף, מר ליאור נתן, העיד כי שירת עם הנאשם ביחידה המובחרת והוא מכיר שנים ארוכות. הוא תיאר לוחם נחוש ומסור, אשר שש להתנדב לכל משימה. עוד תיאר פציעה שעבר הנאשם במהלך שירותו, כאשר נכווה באופן קשה ואושפז לאורך תקופה אך שב לשרת גם טרם החלמה מלאה.
 7. עד שלישי, מר רותם רוגובסקי, העיד כי נעזר בידע המבצעי של הנאשם לצרכי חברה שבעלותו, המפתחת רחפנים ורכבים חשמליים לשימוש ביטחוני. העד עסק גם בפן האישי-אנושי, כאשר תיאר כיצד הנאשם סייע לו בזמן מצוקה כספית והוסיף וסייע מיזמתו לאישה מבוגרת ונזקקת, את דירתה שיפץ הנאשם על חשבונו.
 8. הפן האחרון של מעשי עזרה לזולת עלה גם מעדויות נוספות. עו"ד מרדכי בוטבול העיד כיצד הנאשם התגייס לסייע במציאת מסגרת חינוכית ראויה לילדה בעלת צרכים מיוחדים מהיישוב בו הוא מתגורר, וכיצד בהמשך, כאשר אובחן בנו של העד, סייע אף לו באופן שאפשר את שיבוצו במסגרת חינוכית מתאימה.
- מר אילן בן סעדון, סגן ראש העיר מודיעין, העיד כי הוא מכיר את הנאשם לאורך שנים והלה מסייע לציבור בהיבטים שונים שתיאר, לרבות בפרויקט לילדים בסיכון, במסגרת עמותת "לתת" ובסיוע לנזקקים.
- גב' רונית עיני, המתגוררת ביישוב בו גר הנאשם, סיפרה כיצד האחרון התגייס לתמוך בה ובעלה לאחר שהאחרון אושפז לאחר פגיעה קשה, וכיצד הגיע לסעוד את בעלה לאורך חודשים וטיפל בו גם ברגעים קשים. גב' עיני הציגה מסמכים לתמיכה בדבריה.
- עשיה נוספת תוארה בעדותו של מר משה תמם, חבר וועד ביישוב בו מתגורר הנאשם. מר תמם תיאר כיצד סייע לו הנאשם בזמן שישב שבעה בשל פטירת אמו, כיצד סייע למשפחה נזקקת ביישוב ועוד.
- דברים דומים הוצגו בעדותו של ראש מועצת מטה בנימין, מר ישראל גנץ, שלצד פועלו של הנאשם בסיוע לאנשי היישוב בו הוא מתגורר תיאר את עבודתו המוצלחת כיו"ר וועד היישוב ואת תרומתה למועצה ולרווחת התושבים. הוגש מכתב מטעמו. תמונה דומה עלתה ממכתבים שהוצגו מטעמו של מר מני בלונדר, מנהל אגף הביטחון במועצת מטה בנימין, שהעיד על אדם ישר והגון שטובת הכלל עומדת לנגד עיניו.
- גם מר יצחק בן טוב, איש צבא וותיק המתגורר ביישוב האמור, תיאר את תפקודו המוצלח של הנאשם בראש וועד היישוב. כשנשאל האם הנאשם ימשיך לכהן בתפקיד אם יורשע, מסר שהדבר יישקל יחד עם היועץ המשפטי. גם מטעמו הוגש

9. מר יוסף שחף, מנהל אגף ביטחון במשרד הפנים לאורך שנים, מסר כי הנאשם עבד בשיתוף פעולה עמו הגם שמטעם חברה פרטית, ותיאר כיצד סייע לו בהצלחה רבה בפעילות האגף בתקופה מרובת פיגועים. הוא מסר כי הוא מעריך ומוקיר את הנאשם. הוגש מכתב מטעמו.
10. מר אלדד בן זמרה, מנכ"ל החברה לפיתוח מטה בנימין, אשר עבדה כחברה יזמית וקבלנית ביישוב נעלה, העיד כי עבד מול הוועד הקודם ביישוב וכן מול הנאשם. הוא העיד כי לנאשם יש יכולת הבנה וראיה של המרחב הציבורי תוך מתן תשומת לב לאנשים ומזעור הפגיעה בהם והדגיש את מידת החסד שבנאשם. הוגש מכתב לתמיכה בדבריו.
11. מר רועי שרוני, סגן מנהל בית ספר, העיד כי הוא מכיר את הנאשם מתוקף תפקידו כמאמן הכדורסל שלו במשך כעשור וכי הנאשם התנדב לאמן בחינם בתקופה בה חסרו מאמנים באגודת הכדורסל. עוד העיד כי הנאשם סייע לו בפרויקטים חינוכיים בבית הספר, כיצד חילץ באמצעות רכבו בחור שנתקע בערב שבת בשלג, על דרך החינוך של הנאשם את ילדיו ועוד.
12. מר נהר ביטון, אחיינו של הנאשם מצד אמו, העיד כיצד סייע הנאשם לאמו ולו לאחר שהמשפחה חוותה אלימות מילולית ופיזית ועברה למקלט לנשים נפגעות אלימות במשפחה. תואר כיצד דאג הנאשם למשפחה למגורים ולריהוט, וכיצד תמך בעד וליווה אותו לאורך חייו.
- שני בניו של הנאשם העידו על מסירותו למשפחה: מר ארד קליינמן, מפקד בחיל הצנחנים, סיפר כיצד תמך בו הנאשם לאחר שאמו, גרושתו של הנאשם, נכלאה לפני מספר שנים וכי הנאשם היווה עבורו קרש הצלה ודאג לו תוך הקשבה לצרכיו. כפיר קליינמן, סטודנט למשפטים, סיפר כיצד עודדו הנאשם להצלחה למרות קשיי לימודים.

טיעוני הצדדים

13. המאשימה הדגישה בטיעוניה את חומרת העבירות בביצוען הורשעו הנאשמים, ואת היקף המס מתשלומי השתמטו. נטען כי מתחם העונש ההולם כולל מאסר לתקופה שבין 6-18 חודשים, וכי יש לגזור לנאשם עונש של 13 חודשי מאסר, לצד מאסר על תנאי וקנס שבין חמישה לעשרה אחוזים מהיקף המס מתשלומי התחמקו הנאשמים. המאשימה טענה כי מדובר בעבירות המצויות ברף חומרה גבוה, וכי המחדל לא הוסר הגם שהנאשם בעל אמצעים ויצא לחו"ל לאחר פסק דינו של בית המשפט המחוזי. יצוין כי טיעוני הצדדים נשמעו טרם השלים הנאשם מהלך, בסופו הסיר את מחדל המס.
- המאשימה הוסיפה והציגה בטיעוניה את הערכים המוגנים שנפגעו מן העבירות. צוין כי דובר בתשע חשבוניות, נטען כי דובר בעבירות מתוכננות תוך שימוש באחרים ומהלך "סיבובי" של תשלום כנגד החשבוניות והחזרת הסכום לנאשם. עוד נטען שאין להתחשב לקולה בחלוף הזמן, שכן כתב האישום הוגש זמן סביר לאחר העבירות, וההליך היה ממושך. עוד הודגשו שיקולי ההרתעה והכוונת הרבים. המאשימה התנגדה לבקשת הנאשם לבטל את הרשעתו, תוך ציון הדין החל בנושא וטענה כי הוא אינו הולם את המקרה וכי רוב מבצעי העבירות הכלכליות הם אנשים נורמטיביים כמו הנאשם. לגבי החברה הנאשמת צוין שהיא בפירוק והתבקש לגזור עליה קנס, שגובהו הותר לשיקול דעת בית המשפט.
14. ההגנה טענה שיש לראות את המקרה כאילו המחדל הוסר (כאמור, הטיעון נשמע טרם הסרתו), וכי הנאשם שיעבד את ביתו לצורך קבלת הלוואה לתשלום הסכום. נטען כי יש לשיקול לקולה את נסיבותיו האישיות של הנאשם, ואת חלוף הזמן מאז ביצוע העבירות כשלעניין זה אין לבוא חשבון עם הנאשם בשל ניהול ההליך. נטען שהנאשם עבר עינוי דין, משך השנים בהן התנהל ההליך לרבות שלבי החקירה, וכאשר

זוכה בערכאה הדיונית אך הורשע בערעור. נטען שהנאשם עומד על חפותו ובדעתו לפנות לבית המשפט העליון לאחר שימצה את ההליכים. הוצגו השלכות ההליך וההרשעה על סביבתו הקרובה של הנאשם לרבות משפחתו ועסקו, ונטען שעולמו חרב. ב"כ הנאשם הציג את נסיבותיו האישיות של מרשו, ובכלל זה הדגיש את שירותו הצבאי המרשים, את הסיכון הכרוך בו ואת תרומתו בהקשר זה. בהקשר זה הוצג כי הנאשם משרת במילואים עד היום, תוך הכשרת לוחמים וכן כי סייע למדינה בדרכים נוספות. נטען שהנאשם זכה לציון לשבח מספר פעמים. עוד נטען שהנאשם אינו רצידיביסט, כי נדרש לנהל במקביל הליך אזרחי ולהוציא משאבים ניכרים לצורך שני ההליכים. ההגנה הוסיפה ומסרה כי החברה-הנאשמת נסגרה ומצויה בהליך פירוק, תוך הצגת מסמכים.

ההגנה עתרה לבטל את הרשעת הנאשם, על יסוד "הגנה מן הצדק". לעניין זה נטען כי הגשת כתב האישום עמדה בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית, שכן הנאשם הציג בפני חוקריו את התזה שלו וכן עדים ומסמכים, וזאת הגם שאין ראיות למניעים פסולים של הרשות ומשום שזו לא ביצעה איזון ראוי והוגן בין השיקולים הנדרשים והיה עליה להעדיף ערוץ של אכיפה מנהלית. נטען שגם התנאים המקובלים להימנעות מהרשעה מתקיימים, שכן מדובר בעבירה פסקאלית ללא חומרה מסוימת, בעבירות שבוצעו ללא תכנון ותחכום והן "על הגבול האזרחי", בהרשעה ראשונה ויחידה לנאשם, היות שהנאשם פעל לפי יעוץ משפטי ויעוץ רואה-חשבון, היות שלא השיג לעצמו טובת הנאה, היות שהפגיעה הכספית תתוקן בתשלום המחדל, בהעדר סיכון שיבוצעו עבירות נוספות, ומשהנאשם מסתייג ברמה הנורמטיבית מעבירות מס והחברה שלו התמוטטה. בנוסף נטען שהנאשם עובד כמזכ"ל היישוב נעלה, וכי התנועה למען איכות השלטון שלחה מכתב על מנת לבטל את מינויו בשל הרשעתו (ענ/11). עוד נטען שהרשעתו תוביל לכך שלא יוזמן עוד למילואים, וכי נענש מספיק ויש להקל עמו. ההגנה עתרה להכנת תסקיר, הגם שעתירות זהות שלה נדחו לרבות בפתח ישיבת הטיעון לעונש, מטעמים שפורטו באותן החלטות ולא אחזור עליהם. לחלופין, טענה ההגנה שמתחם העונש נע בין מאסר על תנאי ועד מאסר בעבודות שירות ועתרה להסתפק בעונש הצופה פני עתיד.

15. הנאשם נשא דברים בהם סיפר על קשיי החקירה והמעצר, והקושי לו ולמשפחתו לאורך ההליך הממושך שארך שנים. הוא טען כי הרשעה תפגע באופן קשה בחייו, וסיפר כי ירד מנכסיו ונקלע למצב כלכלי מורכב עקב ההוצאות הכבדות להן נדרש לצרכי המשפט. בכלל זה תיאר כיצד קרסה החברה שלו, הנאשמת. הוא סיפר על שיתופי פעולה שיש לו עם מחלקת הביטחון במועצה, וטען כי הרשעה תפגע בסיווג הביטחוני שלו.

16. ביום 19.12.19 הודיע הנאשם כי הסיר את מחדל המס במלואו.

דין

עתירת הנאשם לביטול הרשעתו

17. לא אוכל לקבל עתירה זו. הימנעות מהרשעה היא אמצעי חריג לכלל, לפיו אדם שביצע עבירה יורשע בדיון. היא אפשרית "רק בנסיבות יוצאות דופן, בהן אין יחס סביר בין הנזק הצפוי מן ההרשעה בדיון לבין חומרתה של העבירה". על ההגנה העותרת להימנעות מהרשעה לבסס לא רק פגיעה בעוצמה חריגה בנאשם אלא, בנוסף, כי סוג העבירה ונסיבות ביצועה מאפשרים בנסיבות העניין לוותר על ההרשעה מבלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי ענישה אחרים. ראו למשל דנ"פ 8026/12 **מדינת ישראל נ' חברת נמלי ישראל**, פס' 15 לפסק דינו של הנשיא גרוניס (2.4.15); רע"פ 1949/15 **תקרורי נ' מדינת ישראל** (2.4.15); רע"פ 8487/11 **חברת נמלי ישראל נ' מדינת ישראל** (23.10.12); ע"פ 2083/96 **כתב נ' מדינת ישראל** (21.8.97); ע"פ 240/16 **מדינת ישראל נ' פלוני** (11.1.17) רע"פ 3602/17 **כהן נ' ועדה מקומית לתכנון ובניה טייבה** (2.8.17).

18. עניינו של הנאשם אינו עומד בקריטריונים אלה. ראשית ועיקר, סוג העבירה ומאפייניה אינם מאפשרים להימנע מהרשעה. פסיקת בתי המשפט הדגישה את חומרת עבירות המס נוכח התמריץ הכלכלי הרב

לביצוען, קלות ביצוען ופגיעתן הקשה בשוויון שבין נישומים, בקופת הציבור וברוחות החברה. ביטול הרשעתו של נאשם בעבירת מס עלול לגרוע מן המסר ההולם המבקש לתמרץ עמידה בדרישות החוק, ולהתפרש כהפחתה מחומרתם של המעשים. בהתאמה, ההלכה הפסוקה ממעטת ליישם את האמצעי החריג-ממילא של הימנעות מהרשעה, כאשר מדובר בעבירות מס. נפסק שככלל, יש לבכר את אינטרס הציבור על פני עניינו הפרטי של נאשם, ולסיים את ההליך הפלילי בעבירות מס בהרשעה, וזאת גם אם עלול להיגרם למורשע נזק במישורים שונים ובהם המישור התעסוקתי (ראו למשל רע"פ 737/11 **מלכיאלי נ' מדינת ישראל** (9.5.11); רע"פ 7135/10 **חן נ' מדינת ישראל** (3.11.10); רע"פ 7917/04 **בסרגליק נ' מדינת ישראל** (14.11.04); רע"פ 6271/13 **בן סנן נ' מדינת ישראל** (17.9.13); רע"פ 4606/01 **סופר נ' מדינת ישראל** (3.1.02); רע"פ 1840/12 **עוזר נ' מדינת ישראל** (30.4.13)).

איני סבור כי נתוני העבירות בהן הורשע הנאשם מאפשרים לחרוג מן הכלל האמור ולנקוט באמצעי של ביטול ההרשעה. אזכיר, בתמצית, כי מדובר בעבירות שבוצעו לאורך תקופה ובהיקף של ממש - סכום מס של מעל ל-348 אלף ₪, וכי בוצעו בתחבולה שכללה רכישת חשבוניות כוזבות וכן מהלך "סיבובי" להשבת הכספים לנאשם. הן אף בוצעו במטרה להתחמק ממס - יסוד נפשי המדגיש את חומרת המעשים. נתונים אלה אינם מאפשרים לקבל את עתירת הנאשם.

19. מעל לצורך אציין כי ההגנה לא עמדה בנטל להראות שהרשעת הנאשם תפגע בו בצורה חריגה, וזאת בהשוואה לאחרים העומדים לדין. יוזכר כי "תיוג" הנאשם בכתם הנלווה להרשעה פלילית הוא חלק אינטגרלי מן ההליך הפלילי וההרשעה בו, כך שכל נאשם המורשע בעבירה חמורה עלול להיפגע במישורים אישיים ותעסוקתיים. בהקשרן של עבירות המס, המורשעים הם לא אחת אנשים שאינם מנהלים אורח-חיים עברייני, ועצם ההרשעה היא כתם של ממש עבורם. למרות זאת, כמובא לעיל, ממעטים בתי המשפט לבטל הרשעה שכזו.

ההגנה לא הראתה שהפגיעה בנאשם תהיה שונה בעצמה, המצדיקה יחס חריג של ביטול ההרשעה. בכלל זה לא בוסס כי הנאשם יאבד את משלח ידו הנוכחי, כמנכ"ל וועד ישוב, אם הרשעתו לא תבוטל. לשם כך לא די באמירות לפיהן תידרש היוועצות עם יועץ משפטי או במכתב התנועה למען איכות השלטון בישראל שהציג תהייה בנושא. אשר לאפשרות הפגיעה בעשייתו הצבאית, הרי שזו מסורה לשיקול דעתם של הגורמים הרלבנטיים וגם במישור זה לא הוצגה אמירה נחרצת.

20. לסיכום הדיון בעתירה לביטול ההרשעה אדון בעמדת ההגנה, לפיה יש לקבל את העתירה מטעמי הגנה מן הצדק. אף אם אניח שקיים יסוד משפטי לעמדה זו, ואיני קובע מסמרות בנושא, הרי שהטיעון שהוצג כבסיס לביטול ההרשעה בהקשר זה אינו משכנע. ההגנה הסכימה כי ההחלטה להעמיד את הנאשם לדין לא הייתה נגועה בזדון או בשיקולים זרים. טענתה, כי ההחלטה להעמיד לדין מעוררת תחושת חוסר צדק שכן תזת הנאשם התקבלה בחלקה בידי ערכאה זו ובידי בית המשפט המחוזי, היא במידה רבה בבחינת "חכמה שבדיעבד". עוד אזכיר כי התזה לא התקבלה אלא ברמת הספק הסביר - זיכוי הנאשם בערכאה זו בהיבטים שהתקבלו על דעתו של בית המשפט המחוזי נעשה מחמת הספק, תוך ציון כי ראיות התביעה שנאספו בשלב החקירה הן משמעותיות. בנוסף, הספק נשען על ראיות שהוצגו בפרשת ההגנה, חלקן לראשונה. על רקע זה, איני סבור כי מדובר במקרה בו נפל פגם בהחלטה להעמיד לדין, וודאי שלא פגם בעצמה המקימה את תחושת חוסר ההוגנות שבבסיס ה"הגנה מן הצדק".

21. בשל אלה, עתירת הנאשם נדחית.

מתחם העונש ההולם

22. העבירות בהן הורשעו הנאשמים הן "אירוע" אחד לצורך קביעת מתחם העונש. זאת, משמדובר בחלק מהתנהלות מתמשכת אחת (למבחן ה"קשר הענייני" בבחינת "אירוע" ולאפשרות שמספר עבירות יהוו "אירוע" אחד ראו ע"פ 4748/14 **זילחה נ' מדינת ישראל** (30.11.15); ע"פ 2550/14 **חמדייה נ' מדינת ישראל**, פס' 2 לפסק דינה של כב' השופטת ברק-ארז (29.10.14); ע"פ 4257/14 **פרינץ נ' מדינת ישראל** (23.3.16)). לכן, ייקבע מתחם עונש אחד לכל העבירות יחד, במסגרתו תישקל בין היתר החומרה שברביבו העבירות והימשכותן לאורך תקופה.

23. מכאן לשיקולים בקביעת המתחם. העבירות פגעו בערכים מוגנים ובהם השוויון שבין תושבי ישראל בנשיאה בנטל המס, תודעת האחריות המשותפת לנשיאה שוויונית בנטל זה (רע"פ 512/04 **אבו עביד נ' מדינת ישראל** (15.4.04)), וכן העובדה כי קופת המדינה משמשת למימון שירותים לציבור ופגיעה בה גורעת משירותים אלה. חומרתן ניכרת בהיקף ההתחמקות ממס, העומד על סכום של 348,105 ₪, בפעילות החוזרת ונשנית באמצעות מספר חשבוניות, ברכישת החשבוניות לצרכי ההתחמקות ממס והצגתן בפני הרשויות לצורך זה, ובמהלך הפסול שבוצע על-מנת לקבל חזרה את הכספים ולהשתמש בהם לתשלום משכורות.

24. גזירת הדין בעבירות מס נעשית בשים לב להנחיה העונשית המחמירה שעוצבה בפסיקת בתי המשפט. אלה עמדו לא אחת על חומרתן של העבירות, תוך הדגשת השלכותיהן החברתיות המזיקות ושכיחותן העולה כדי נגע. מלבד חומרת העבירות ופגיעתן בערכים מוגנים חשובים, עבירות המס מתאפיינות בזמינות ובקלות-יחסית של הביצוע, לצד קושי לאתרן ולפענחן. כדי להילחם בנגע זה ולהרתיע את העבריינים-בפוטנציה, הנחה בית המשפט העליון להכביד את היד בגזירת העונש תוך מתן משקל מדוד לנסיבות אישיות. מדיניות זו מבקשת "לשקף את הסכנה הגדולה הטמונה בעבריינות הכלכלית לפרט ולציבור כאחד, ואת יסוד ההרתעה הנדרש ביחס לביצועה" (רע"פ 512/04 **אבו עביד ואח' נ' מדינת ישראל** (15.4.4)). לדוגמאות ראו רע"פ 977/13 **אודיזי נ' מדינת ישראל** (20.2.13), רע"פ 5823/09 **באשיתי נ' מדינת ישראל** (17.8.09), רע"פ 5060/04 **הנואל נ' מדינת ישראל** (24.2.05) רע"פ 512/04 **אבו עביד ואח' נ' מדינת ישראל** (15.4.04).

25. עיון במקרים שעסקות בעבירות דומות לאלה בביצוען הורשעו הנאשמים, מעלה יישום של ההנחיה העונשית המחמירה, תוך התאמת העונש בכל מקרה לנתוני העבירות ומבצעה. כתוצאה ניתן לזהות התמקדות בעונשי מאסר, לצד קנסות (דרך כלל בגובה של עשרות אלפי שקלים) שנועדו לספק תמריץ-נגד למניע הכספי המצוי בבסיס ביצוען של עבירות המס, ומאסרים מותנים המבקשים למנוע את הישנות המעשים.

אשר לטיב המאסר ומשכו, זה נגזר מהשיקולים שצוינו ברישא. בנוסף, נוטה הפסיקה להקנות משקל של ממש לקולה לאקטים של הסרת מחדל המס בדיעבד, בשל צמצום הפגיעה בציבור וכביטוי לחרטה. על כן ניתן לזהות מנעד שבין מאסרים בפועל, דרך כלל של מספר חודשים הגם שיש דוגמאות של מאסרים ממושכים יותר, ובין מאסר לריצוי בעבודות שירות.

לדוגמאות מהסוג הראשון ראו רע"פ 5931/16 **עליאן נ' מדינת ישראל** (8.9.16); רע"פ 2891/16 **זידאן נ' מדינת ישראל** (13.4.16); רע"פ 3385/13 **דימיטשטיין נ' מדינת ישראל** (29.5.13); רע"פ 6296/09 **איקס איקס אקסלנט מזון אילת בע"מ נ' מדינת ישראל** (9.8.09); עפ"ג (ת"א) 42679-01-14 **פז נ' מדינת ישראל** (1.5.14); עפ"ג (ת"א) 24941-01-11 **קרעין נ' מדינת ישראל** (14.3.11); ת.פ. (רמ') 35475-01-10 **מדינת ישראל נ' אבישדי** (8.3.15).

לדוגמאות מהסוג השני, של גזירת מאסר לריצוי בעבודות שירות במקרים דומים ואף במקרים בהם היקף ההתחמקות ממס היה גדול בהרבה מההיקף הנדון כאן, ראו עפ"ג (מרכז) **מדינת ישראל נ' חמוי** (4.6.17);

עפ"ג (חי') 59820-01-14 לוי נ' **מדינת ישראל** (14.5.15); עפ"ג (מרכז) 18869-08-14 **עינאש נ' מדינת ישראל** (22.2.15); ת.פ. (חי') 18287-06-12 **מדינת ישראל נ' רנאן אנרגיה והשקעות בע"מ** (3.12.19); ת.פ. (י-ם) 16693-04-17 **מדינת ישראל נ' מגדלי שאול בע"מ** (23.7.19); ת.פ. (רמ') 26654-06-14 **מדינת ישראל נ' אל באסל** (11.11.15); ת.פ. (רמ') 51228-09-11 **מדינת ישראל נ' אבו כפאגה** (8.12.13); ת.פ. 41751-07-11 **מדינת ישראל נ' עפרוני** (5.1.12); ת.פ. (פ"ת) 16997-12-08 **מדינת ישראל נ' אונגר** (18.2.10). גם בעניין **זידאן** הנזכר לעיל נקבע מתחם עונש המתחיל ממאסר בעבודות שירות.

26. בקביעת מתחם העונש ההולם לעניין הקנס שקלתי את פירות העבירה, המניע הכלכלי והצורך להרתיע גם באמצעות פגיעה בכיסו של העבריין. מנגד, שקלתי גם בהקשר זה את הסרת המחדל. זאת ועוד, על בית המשפט לשקול בקביעת רכיב הקנס ההולם גם את מצבם הכלכלי של הנאשמים (סעיף 40 לחוק העונשין, תשל"ז-1977). הנאשמת חדלה מלפעול, ואילו הנאשם נקלע לקושי כלכלי ניכר כמובא לעיל - שיקולים, שיביאו למיתון הסכום.

27. במכלול השיקולים לחומרה ולקולה, ובשים לב להסרת המחדל, אני קובע כי מתחם העונש ההולם לעבירות שביצעו הנאשמים בנסיבות ביצוען הוא כדלקמן: עבור הנאשם, מאסר לתקופה שבין 6 חודשים שייתכן וירוצה בעבודות שירות, ובין 18 חודשי מאסר, קנס בסכום שבין 10,000 ₪ ובין 35,000 ₪, ומאסר מותנה. המתחם עבור הנאשמת כולל קנס בסכום הנע בין 10,000 ₪ ובין 50,000 ₪.

קביעת העונש בתוך המתחם

28. לחומרה יישקלו שיקולי הרתעת הרבים והפרט, שכמובא לעיל הודגשו בפסיקה כבסיס לגזירת הדין בעבירות המס. הענישה נועדה, בהיבט זה, לגבות מחיר כבד מן העבריין על מנת לצרוב בקרבו את ההשלכות של התחמקות מכוונת מתשלום מס, להמחישן לציבור הרחב וכן למנוע הישנות מעשים דומים.

29. מנגד, במקרה זה קיימים שיקולים משמעותיים לקולה, שאין להתעלם מהם נוכח הכלל לפיו הענישה היא לעולם אינדיבידואלית ותלויה נסיבות (ע"פ 2849/13 **מדינת ישראל נ' טגבה** (13.8.13)), וכך גם בעבירות המס.

הגם שהעדר עבר פלילי ורקע נורמטיבי אינם חריגים בנוף עבירות המס, הרי שבמקרה שלפניי הוצגה עשייה ייחודית של הנאשם במספר היבטים. כך בתרומה של ממש לביטחון המדינה לאורך שנים, הן בתקופת שירותו הצבאי והן שנים רבות אחריו בערוצים שונים, וכך גם בתפקיד שהוא ממלא בהצלחה ואשר נושא אופי ציבורי. לצד זה עלתה מפרשת העונש תמונה של אדם בעל תודעה חברתית ואנושית מרשימה, שטובת האחר ניצבת לנגד עיניו והוא מרבה להושיט עזרה הן למכרים והן לזרים השרויים במצוקות שונות, לרבות במצבים עדינים וקשים. על עשייה שכזו יש לברך, ראוי לעודדה והיא מהווה שיקול של ממש לקולה.

30. עוד יש לשקול את התקופה הארוכה שחלפה מאז בוצעו העבירות, למעלה משבע וחצי שנים, שלה מספר היבטים:

ראשית, בשנים אלה לא חטא הנאשם בפלילים.

שנית, בתקופה זו נאלץ הנאשם להתמודד עם הליך ממושך ומורכב אשר כלל תהפוכות, בדגש על זיכוי בערכאה זו והרשעתו החלקית בערכאת הערעור. אין להקל ראש בקושי הגלום בהיותו של אדם בסטטוס של נאשם תקופה כה ממושכת, מזוכה ובחלוף זמן מורשע. להתרשמותי, ההליך גבה מחיר כבד מן הנאשם.

שלישית, ההליך הצריך תשומות שקלעו את הנאשם לקשיים כלכליים ניכרים, ובד-בבד קרסה החברה-הנאשמת שהיוותה את מקור פרנסתו.

כל אלה ייזקפו לכף זכות, ומוסיפים וגורעים ממשקלו של השיקול ההרתעתי-אישי בגזירת הדין. כך משהנאשם אינו עוסק עוד בתחומי העיסוק במסגרתם בוצעו העבירות, ונוכח התרשמותי לפיה המחירים בהם נשא עד כה מספקים אפקט הרתעתי ניכר.

31. שני שיקולים נוספים יישקלו לקולה: ראשית, יש לזכור כי הנאשם נדרש להתגונן מפני אישומים בהתחמקות ממס בהיקפים של מיליוני שקלים ולאורך שנים, וכי זוכה מרוב האישומים, דבר המדגיש את אלמנט עיוני הדין. שנית, גם בקביעת העונש בתוך המתחם תילקח בחשבון הסרת המחדל, שהיטיבה את הנזק לקופת הציבור.

32. במכלול השיקולים, איני סבור כי מדובר במקרה בו ראוי למצות את הדין עם הנאשם. די במאסר שתינתן האפשרות לרצותו בעבודות שירות, לצד מאסר מותנה וקנס שישקלל בין הפגיעה שנגרמה ובין קשייו הכלכליים של הנאשם. האחרונים יובילו גם לפריסה לתשלומים. אשר לנאשמת, זו חדלה מלפעול ועל כן די בקנס מדוד.

33. על הנאשם 1 נגזרים העונשים הבאים:

א. מאסר למשך 6 חודשים. ניתנת לנאשם האפשרות לרצות את העונש בדרך של עבודות שירות. עליו להתייצב במיקום ובמועד הנקובים בחוות דעתו של הממונה על עבודות השירות מיום 16.1.20 (הוגשה לתיק בית המשפט ביום 2.2.20). הנאשם מוזהר שעליו לבצע את העונש במלואו בהתאם לדרישות הממונה, אחרת הוא עלול לרצות את התקופה כולה או יתרתה במאסר מאחורי סורג ובריח.

ב. 5 חודשי מאסר, אותם ירצה הנאשם אם ישוב ויעבור איזו מן העבירות בהן הורשע בהליך זה, בתוך שלוש שנים מיום שחרורו ממאסר.

ג. קנס בסך 11,000 ₪ או 55 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב-8 תשלומים בכל 1 לחודש החל מיום 1.4.20.

34. על הנאשמת 2 נגזר קנס בסך 20,000 ₪, לתשלום עד 1.4.20.

35. המזכירות תשלח את גזר הדין לממונה על עבודות השירות.

ניתן היום, י"ז שבט תש"פ, 12 פברואר 2020, במעמד הצדדים.